

RÖVID HIREK

ATHEN — Csatornákban súlyos ariszemű klag...

BERLIN. — Még emlékeztet az a visszatérő...

PÁRIS. — A francia sajtó értesítése szerint a...

STRASSBURG. — Strassburg utcáin az elmúlt...

PRAGA. Dr. Angelo Goldstein zsidó képviselő a...

JOHANNISBURG. Az év déli felén Keren...

NEWYORK. A zsidó kultúravezető székében...

VARSÓ. A 80 éves Jankel Bojarskyt a lengyel...

BUDAPEST. A budapesti sajtó jelentése szerint...

LONDON. Wedgwood ezredes kérdést intézett...

RIGA. A lettországi zsidó lapok még mindig nem...

Egyesületi hírek

Petroșaniban megkezdte a „Mizrachi” helyi...

A szolnoci főbbi Bata-Marena. A cseh-szi...

A sobrancei hilközségben lefolyt főbábi...

A munkási és oroszei (Rosvigov) hilközség...

Az ipolysági (Sahy) zsidó nőlérsadaionnak...

A jogszárvai Djudjevaban létesített Hachsara...

Somborban dr. S. Cullmann főbábi, aki a na...

Zágrábban sikerült újra életrehozni egy Talmud...

A bratislavi orlohex hilközség egy állandó...

Marosmenti B. H. Hamirachi körzeti konferencia...

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

A művészet

Rabbi Jonathan Ebschutz, akinek rendkívül...

Jonathan nyugodtan elment a kórsóval és...

Jonathan erre felhúzta a vállát és bölcs...

A chéder és a vajaskenyér

Ugyancsak Jonathanról meséli, hogy egy...

A hozomány zsidó dolog

Előkelő házasság kötetelt lenni a földön...

Reb Pinkász és reb Jankev beszégetnek

Mikor megházasodtam, megállapodtam a feleségemmel...

A józsef farkasa.

Egy zsidó vándorlanító egyszer azt magyarázta...

„Csak jótékonyág”

Mikor Bialik és Semarja Lewin Amerikában...

NEPUNK

ERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada Iosif Vulcan No. 4. Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP Főszerkesztő Felolós szerkesztő WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre hilközségnek 60...

Barthou válaszol Cuzának

A világpolitika érdeklődésének honlok...

A parlament fényes külsőségek és súlyos...

Barthou válaszol. És ezt a választ aranybetűkkel kellene kiplakátrozni...

„En nacionalista és keresztény vagyok. Nationalista vagyok a szó legmagasabb...

Barthou fenti szavaiban annak a népnek...

Barthou fenti szavaiban annak a népnek...

Barthou fenti szavaiban annak a népnek...

Barthou fenti szavaiban annak a népnek...

Barthou fenti szavaiban annak a népnek...

csen. Amikor azonban Cuzá által odadobott...

Ujra tárgyalták a Horst Wessel pert és

Halálra ítélték két zsidót Németországban

Berlin. — Horst Wessel, a hírhedt náci...

Horst Wesselt még akkor gyilkolták meg...

A dícsült néphős, Horst Wessel közönséges...

Egy francia politikus — Anglia mandátumszegő politikájáról

Genf. Juslin Godart volt francia miniszter...

Előadásban a csodálatos határosnak...

Megnyugodással kell vegyük és örömmel, hogy mi, Európa keletén élő zsidók...

Hála Barthounek és a francia gloire nemzetének...

Ez Barthou látogatásának világraszóló jelentősége...

egy szövölás alkalmával halálos golyóval...

Ali Hehlert a bíróság több évi börtönrre ítélte...

A náci selyemfü és nemzeti hős emlékéit a Harmadik Birodalom...

Mint értesülünk, az ártatlan zsidó fiatal...

munka produktát Palesztinában 1929 óta, amikor először látogalt...

Dr Frenkel Bernát zsidó nevelőintézete
budapesti vállalatánár
Internátus kertés villában, a városigliget villanegyedben, minden típusú iskola közelében, kisebb
lakás és leányok és nagyobb leányok részére.
Leánytovábbképző köznevelődési és gyakorlati irányú tanulmányok 14 évesnél idősebb
leányok részére, Hebré és modern nyelvek, Zene.
Nyaralás a Mátrában 800 m. magas, klimatikus gyógyhatású helyen. Meghitt zsidó családi
otthon. Gondos nevelés és felügyelet.
Prospektus díjmentes. Budapest, VII. Stefánia-ut 67. Telefon 96-4-95.

Felnőttek és gyermekek
legkellősebben a **Püspök-gyógyfürdőben**
a SCHWARTZ penzióban nyaralhatnak. — Felnőttek napi penzió lakás, ellátás és
fürdő napi 120 leíratt, gyermekeknek havi 2000 leíratt lakás, ellátás és
fürdő napi 120 leíratt. — **Hullámfürdő! — Iszapfürdő!**
Püspöyi módszer! — Jó nap- és légkúra!

Tátralomnic! Magas Tatra!
SCHREIBER PENZIÓ
Ortli, kőser, elsőrendű konyha és kiszolgálás. Mérsékelt árak. Felnőtt leányok kíséret
nélkül is felvételnek. Egész éven át nyitva.
Schreiber Mór bérház, Tátranske Lomnica, Bugsch-villa.

1929 évi zavargás volt. Justin Godart ezután a bevándorlás kérdéseivel foglalkozott és, ha mérsékelt hangon is, de éles érvekkel bírálta az angol mandatórius hatalom politikáját Palesztinában. Rámutatott arra, hogy olyan időben, amikor az ország hatalmas gazdasági fellendülésben van, szűkbe kell szorítani a bevándorlást, mert az ország gazdaságát károsítja. A zsidó munkásság érdekében — ezen politikát ellen — mondotta Justin Godart — tiltakoznom kell a cionizmus összes

francia barátait magában foglaló „France-Palesztine” Szövetség nevében.
Előadása befejező részében a zsidóság-hoz intézte szavait. A legnagyobb veszedelem a Zsidó Nemzeti Olchona nem az arabok és nem a mandatórius hatalom a galatariása, hanem a belső zsidó egyenlenség. A belső ciarista harcok Palesztinában súlyos károkat okozhatnak az egész zsidó népnek a mai sorsdöntő órában, és oda kell hatniuk az illetékes zsidó köröknek, hogy ezek a belső harcok megszüntessék.

Ami a miniszternek nem szabad, azt szabad Freund Chaimnak!

Careiben is felfordult a hitközség békéje, mert a volt carei-i, jelenleg satumarei főrabbi nem engedi, hogy a többség akarata érvényesüljön

Carei, június hó 26. Az ügy előmenyiről írunk már többször a lapunk hasábjain. Careiben most tovább forr az elégedetlenség, de amit Teitelbaum Joel főrabbi nem ment Salomere, addig viszonylagos nyugalom látszik. Er a látszat is felborult abban a pillanatban, amikor a fázisolt főrabbi továbbra is vezeti a karát a hitközség és ottan utódok akart megválasztani, akiknek megválasztása anyagi és családi érdekeinek legjobban megfelel.

Az egész erdélyi népességi részletben foglalkozt az a harcok, amelyet a „hejsek és parókák” harcának fog ismeri a „főistenem.” A „hejsek”, akik különben igen fiatalok zsidók, bizonyos körülmények miatt háttérbe szorultak a carei hitközségben, ugyanakkor, hogy végül már szavazati joguk sem volt. Ezt a miniszter most egy beadványára megválaszolta és 83.059-1934 szám alatti rendelkezéssel azok számára is megadta a szavazati jogot, akiket eladdig, bizonyos körök, kétségbevitte el akarták szorítani a hitközségi ügyekben való beleszólást.

Lyen előzmények után, igen érdekes és fordulatosabb gazdag napok voltak a carei hitközségnek, míg végül sikerült gyorsan egy megfelelő főrabbi választani, aki bírja a hívek többségének bizalmát, azonban nem mondhatjuk ugyanazt az állásban, igen népszerűen Kőzponti Irodától, illetve annak nevelőintézetéről, Freund Chaimról, akiknek tevékenységét az üggyben alán alaposan megvilágítjuk.

erősökkel el akarták venni a hitközségi pécseket és kulcsokat.

Szombat
szombat volt a templom egész nap. Dél előtt Weisz Elzig rabbi tartott nagy dicsőt, aki főbbek között azt mondta, hogy nem a szakkal teszi igazán valóságos az embert, hanem az élet minden vonalán tanúsított magatartása. A beszéd közben egy követ dobolt a templom felé, amely be is tört egy ablakot. A rabbi erre azt a megjegyzést tette, hogy a támaszó valószínűleg nem tudja mit csinál. Délután 5 órakor Horovitz Ábris rabbi tartott nagybeszédet, beszélt a zsidóság nagy szenvedéseiről, a spanyol időkről kezdve, mind a mai napig, amikor annyit szenvednek Németországban. A beszéd megnyerte a hallgatóság tiszteletét és lelkesen tanúsította az impozáns megjelenését, kiváló képességekkel megáldott nagytudás főrabbit.

szavazatot kapott. A bizottság maga választott elnököt, aki Kolb Sámuel lett. Két rabbi jelölték. Horovitz Abrahamot és Brisch Márton társadit rabbit. A rabbi választási aktus előtt a Machziké Tóra együletben tömörült tagok (hajasok) kérik jogukat érvényesíttetni. Ezzel szemben hajasok rendezésen kitaláló zsidó bizottság, illetékes, kivenni a nagytemplomban és Brisch Lázár eddigi rabbijukat kerik magadól megválasztani. Ennek terheit az új 66 hajas tag fogja felelni. Az új rabbi fizetését is fixírozák. Fizetése 5300 lei lesz.

Ezután megkezdődik a szavazás. Első szavazó Grünspan Ignácz cipőkereskedő, 246 szavazatot adtak le, amelyből 146 szavazat esik Horovitz Abrahamra és ezzel őt deklarálják Carei főrabbiává. Felkérnek egy tíz tagú bizottságot, akik elmonk az új főrabbi, hogy még este állásába installálják.

Az igazolás vasárnap vége.

Mi történt hétfőn és kedden?
Az újonnan megválasztott főrabbi és hívei állandóan a chassidok terrorja alatt állottak. Hétfőn korán reggel, amikor a rituális fürdőbe ment az új főrabbi, Rózman Herman ócskavas és ruhakereskedő megármadta és kvalifikáhatatlan sértésekkel illette. Ezzel szembe ment a chassid-párt. Kedden reggel, egy 18 éves fiatal ember, Lowy Jakab fia, egy jézzel, hogy megégette a főrabbi, hogy megégette a főrabbi, ami példátlan a zsidóság körében.

Akcióba lép a mindenre kapható Központi Iroda.

Fekintettel arra, hogy a Központi Iroda ennek Marientubában nyaral, az Iroda irányítása zsidó Freund Chaim elnök kezébe került, aki reméli, hogy a zsidó iudai satumarei főrabbi szövetsége. Kedden leírattot kap a carei hitközség vezetősége, hogy azonnal hagyja ott a helyét és a Központi Iroda által kinevezett „Comitia Interimaria”-nak adja át a hitközség vezetését. Tisztázták, hogy a román állam kormányának, (gy. mondják és) az zsidó hitközségnek. Nekik szabad egy ideiglenes bizottságot kinevezni egy hitközség elre, alapszabályok elre — ha az Iroda felkérnek az így konvenit. Akkor nem létezik hitközségi alapszabály, nem létezik törvény és jog, hitközségi autonómia, csak az, amit ez a rettenet kiközlés elre az, — jelleltogott önző érdekei védelmére. Azaz önző és jelleltogott, mert itt is arról van szó, hogy a jelenlegi satumarei főrabbi, vagy vezető (a jelenlegi satumarei dajant) akarja a carei főrabbi székbe ültetni, minden tiltakozás ellenére, vagy pedig Halberstam elzig chassid diszidens rabbit, akinek nagyon kifele áll már a ruja, a elzig viszonyok miatt.

D. most azután végre embereket látni Teitelbaum főrabbi. A carei hitközség vezetősége nem hagyja meg a terrorizációt és ugyanakkor a szombati szavazatok rabbi sem hagyja meg, mert van olyan autoritás, mint Teitelbaum Joel és rá nem lehet még az sem kitalálni, hogy „posz” mert egy világszerte ismert és elismert caddik. V a legalább annyit híve, mint a satumarei főrabbinak és nem hagyja, hogy újból az a terror domonuljon, ami pusztulásba viszi az összes erdélyi hitközségeket. Mert ez a szerencsétlenség a elzig satumarei oradai és a többi nagy és kis hitközségeknek. Egyidejűleg a régi trótki okalmazzák. Utasították a szakterek, hogy ne vágnak és csak a általuk kinevezett „ideiglenes bizottság” engedelmessé jenek. Azoknak meg plans nem lehet vágni, akik Horovitz főrabbi adtak le szavazatukat. Így nagy nap nem vágnak hat Careiben és így megvárják azt a nagy eset is, hogy a Központi Iroda jóváhagyja Careiben hekket előbb lépett jogszerű „nevelőintézet” minifeni csak tejest eszik. Ez a terror non plus ultra.

Összeül egy rabbitanács.

Mit lesz ilyenkor a hílek, Táviratiilag összehívja híveit, hogy szencionálják az összes jogellias ítéldesét, mert akkor minden „kőser” lesz. **Vala-ut Mháiban kedden délután összeült a rabbi tanács.** Résztvettek Teitelbaum Joel satumarei, Ehrenreich Salomon simonai silvareti, Klein Jakob halmeu-i, Brisch Mark társadit, Rosner Juda szenari-i. S ch 3 n f e d v e l e t u l m i h e t i e s c s a n a t f ő r a b b i, Fuchs Benjámin oradai főrabbi és az Iroda elnöke, Wézel Albert külföldön tartózkodnak, és így nem vehettek részt ez n a gyűlésen. Előrelátható volt tehát, hogy a carei hitközség sem kerülül el végezet sorát és az extrém irányú, amelyet az a kollégium képvisel és amelyet Teitelbaum Joel vezeti, aki kizárólagosan az egész zsidó közösséget, saját család és párthelyisére — győzni fog. Kimondták, hogy a carei hitközség utonnan és lejárásán megválasztott főrabbiának Horovitz Abrahamnak, el kell távoznia helyéről, és a felügyelet alatt levő aszerelőkk-Indokólában ezt kózzák fel, hogy a szavazók között „hajasok” is vannak.

Lapz rökror értesülünk, hogy a Központi Iroda a ma bázisozta, amely szakkal a szombati állás, véglegesen csak hétfőn dőlhetik el. Ezzel, amikor is az Iroda 50-es bizottsága fog összejüni, hogy az ügyt végleg rendezze. Addig nem ehet hat a carei zsidóság. Még szombatra sem lesz hasuk, isláha he mutakban volna, semmiképpen éltel nem engedélyezének, csak hogy akarattal kiderítsék a kózzák.

Írték lángha áll az erdélyi zsidóság és iraki részének az a csoportja, amely úgy régen állja a nyugalmat Teitelbaum Joel főrabbinak sikerült erőszakkal bejutni a satumarei főrabbi székbe. Most ugyanezt alkalmazza a carei hitközségben is. Ott is a család egy tagját akarja beérőszokolni. Mert nem lett egyeb az a nagy „üzzenelenség” srolgáni közzellett zsidó szakkal, mint egyeb rabbi és nem rabbi családok kitaláltak, eme-nyre mások bejutni nem lehet, mert akkor öszkedjük fejüket a „rujok” és minden eszakkal megagadnak annak érdekében, hogy önző egondolások sikerüljenek.

Igy áll a carei ügy, amely egy újabb „satumarei” ügyvé névi ki megát.

Tulzás-e, amit a zsidók Hitleréről irnak?
Josef Mondlicht braunschweigi menekült levelet írt a „Népünk”-höz, amelyben elmondja, a német zsidóság rettentő szenvedéseit.

Nem írja Josef Mondlicht, hogy honnan dalálja levelét. Még most is benne él ebben a félelmi érzésben, amely hónapokig megülte lelkét. Kiállott halálfelelem reszkett ki a level minden sorából. Mennyit kell ezeknek a szerencsétlenségnek szenvedni? Mennyi Josef Mondlicht el még ott, ezeknek a barba banditáknak országában. Sokat írunk már arról, hogy Hitlerországban több zsidó szenved és sokkal többet, mint a zsidóság évezredes történelme folyamán bármikor. Undorral és gyűlölettel kell gondoljuk a héhérok és rablók eme bestáival szemben és nem szabad egy pillanatra sem lankadnunk az az ér:ésünk, hogy a zsidóság modernkori legnagyobb ellenségével állunk szemben. Hitlerrel utóelőri emlékezőleg nemokára a nemezis. Döbbenetes gyulazóssággal megérelt csufos kárarcukat. Bizonyos, hogy a sors keze megbosszúlódt rajtuk, ezen a teuton—feyamad népen, amely csak vér és lénnyek folyadék hozta eddig a világra. A szőke beszlák pusztulása a leghebb lélek, gazdasági, politikai csodáljok lesz a mi legnagyobb örömmünkpink. Gyűlölni kell őket, bojkotálni a végsőkig és aki ezt mindmostanig telén nem érezte elég intenzíven, aki azt hille, hogy újszágrol fanatizma szülte rémregények azok, amelyeket eddig a lapok közöltek, azoknak álljon itt tanúságul és örök memóriát annak a zsidóknak a kirszendése, akiknek sikerült elmenetülni a barba pokolból és most vándorballal kezében álkozza azokat, akik elülték és földönfutóvá lettek. Ez eredeti dokumentum, ez nem „mese”, ez élő támaszó valóság. Ime a levelét szőszertini szövege:

„Tisztelet Szerkesztő ur!

Mivel most már végre biztonságban érzem magam, közlöm Önnel egy kis részletet azoknak a valószínűleg lírokban tartott eseményeknek, amelyeket szenvedő részem voltam. Megírom azt is, hogy miért törtérik annyit „öngyilkosság” Németországban.

Braunschweigben egy delikatesz és fűszerüzlet volt. Amikor Hitler rémursáma megkezdődött és megjelentek a zsidóellenes rendelkezések és parancok, elkültem családommal azonnal Párisba. Ott egy rokonnaknál helyezkedtem el, én azonban visszamaradtam, hogy úzeletem kiárusíthassem. Egy napon 2 néci jött üzletembe és azonnal letartóztatták, anélkül, hogy megmondják volna, miért? Üz-

letem letartták és egy cédulát ragasztottak ki a lehozott redőnyre: „Árdrági tás miatt zárva.” Ezután egy házba vittek, bezárták egy olyan helyiségbe, ahol már 16—18 ember volt elzárva. Férfiak és nők vegyesen, akik a földön hevertek, mert egy szék sem volt a helyiségben. Három órákor délután, ugyanaz a két bandita kihívott engem és másik két embert és felvezettek az épület második emeletére. Ott egy padra illeltek bennünket. Két kis asztalnál két hivatalnok ült. Az egyik hivatalnok, szenvedő lársamnek a nacionalistát vette fel, mire jött egy néci, átkulatta zsebeit, kivette pénzárcóját, felnyitallan az asztalra dobta, azután elvette óráját, láncát, gyűrűjét. Ezeket elvette és aztán megkérdezte: vene még pénze? Azt mondta, hogy minden pénze a lárcóban van, olyat végolt a mellébe, hogy hátraesett a mögötte álló padon keresztül és ott fekvé maradt. Erre az egyik tisztviselő kiadta a jelszót: „Az udvarra vele!” mire egyszerűen kiboták a második emeletről, ahol természetesen holttan maradt az udvar közepén. Ezután nekem és társsamnak, akik ezt a borzalmat végigszenvedtük, igazolni kellett, hogy Bauman — így hívták a szerencsétlen zsidó testvérünket — öngyilkos lett. Így keletkeznek az „öngyilkosságok” Németországban.

A másik napon engem hallgattak ki. Az éjszakai álva kellett előbb végigszenvednem a már jelzett lárságban. Kihallgatás után minden ok és indok nélkül 8 hónapra ítélték el — árdrágítás miatt. Heidelbergbe vittek, ahol megkezdtem a büntetés leltését. Egy cellában voltam dr Hans Bonk nevű professzorral, akik néhány nappal ezölt a fogházorpuskatallal, úgy megvert szemem látlára, hogy ott a helyszínen meghalt. Szintén egy „öngyilkos.” Ezután megszabadultam én is a pokolból és most már szeladnak érzem magam, mert kijutottam Hitler borzalmas országából. Most megyek családomhoz és hálát adok az Istennek, hogy így megusztem a borzalmak eme idejét.

Tisztelettel: *Josef Mondlicht.*“

Kell e ennél több bizonyíték? Kell e még egyéb szó, vagy írás? Mondlicht testvérünk örfijének őszinte levele beszélt magától. Üvöltöni szeretnénk, ölleinkkel az eget megvárázni, mert ártatlan félmillió testvérünk szen-

Zsiros, pattanásos arc bőrhöz puder helyett

Suffanyl kénpuoder

Megszünteti az arc mitesszereit Szaküzletekben kapható!

ved Európa közepén egy szadista, gaz banda-horda karmái közzölt.

Nincs fegyverünk, hogy megtoroljuk. — Nincs egyéb erőnk, mint a fogadalm arra, hogy ahol és amikor lehet zsidó bosszút kell álljon a sok ártatlanul kionított véretr. Nem vérel és nem mocokkal, ahogy a Teutonok népe. De bojkotál és mindennek negllgálással, ami német. *Fogadalm kell: hogy száradjon el az a zsidó kéz, amely német árut vásárol, aki bármiben is támogatja a németeket és elősegíti azok boldogulását.* Az újban egyonreklamizációt Bayer gyártmányokat éppen úgy vesszük meg, mint I. G. Farben többi cikkeit, minden német gyártmányra mondjuk ki — újból és újból, bojkotunkat!

Étterem **RESTAURANT**
BIZIAS fürdő, az ádúú vendégek részére a higiénia minden követelményének megfelelő, legnagyobb komforttal berendezve, pontos kiszolgálással és olcsó árakkal. Megnyitl május hó 15-én. Szüves pártfogást kér az igen tisztelt fürdő vendégek részéről.
KLEIN és WEISS
Külön dietikus tonyha. Buzlas, Str. Postei 9.

Paál Jób eredeti riportja:
Nyolc zsidó sírnál, egy néma temetőben, ahol nincsenek halottak...

Égbe nyúló hegyek titkosok méhségét, misztikus öreg fatörzsek, keskeny ösvények, sűrű erdők mélyén legendákat mesélnek abban az országban, ahol megszülettek Grimm meséi. Itt, az Egerlándban éltek a törpék, hosszú fehér szakállúak, ill bukkant fel zivataros éjszakákon Rámszabai, a hegyek szelleme, ill kötötte halisnyáját Hamupipóke és ill ébr-út fel halós álmodból Hófehérke, az ügyes koporsóban. Rejtélyes és misztikummal ácn telítelte ez a titkosabb ország. De a hegyek, az erdők nekünk is mesélnek. Zsidó legendák. Amik a szivekbe markolnak. Közülük mondok el néhányat most következő traktámban.

Marientbad, 1934 június.
(COPYRIGHT by „Népünk”, Jób Paál)
(Utánjómás tilos.)

A hegyek oldala telistele van szőrvá grá nitsziklákkal. Nem az emberek keze hordta ide ezeket a hatalmas sziklákat az évszázados cserfék árnyatold lombjait alá.

Szodoma és Gomorrha bünds népének pusztulása idején, avagy talán akkor, amikor Noé bárkája célját nem ismerve bolyongott a végteleen vizek piszkos hullámain, itt is forrongott a hegyek belseje. Ma csöndes, al-

pesi legelőben gazdag hegyek tetjén kráterek láthatók és a láva lúze festette pirosra az északra dél felé siető felhők csipkés szélét. Mindent megreszkett robbajjal röpültek a levegőbe a hatalmas izzó sziklak, akkor szórta tele a hegyek oldalát embernagyaságu feketén szürke kővel a hegyek háborgó gyomra. Azóta hevernek ill békén a csöndes szikladarabok.

Ibolya nyílik a tövükben és sebes járásu hegyi patakok kenyorognak alattuk.

Csöndes, meghitt sétálatk visznek el mellettük a hegyek tetjére... Jobbról és balról évszázados erdőkben glédákban állnak a fák. Vastag derekukat az ember nem tudja átélni.

Itt estál Goethe és erre felé vette az útját Heine is...

...
Azon az uton, amely a marientbadi kellenadról felvezet az Almra, van egy temető. Terméskövekkel építelték a kapuját és szőges dírt ölti körül azt a darabka hegyoldal, ahol a sírkövek állnak.

Ebben a temetőben nincsen egyetlen halott...

Csak sírkövek vannak benne...

Szűjelszörva a párfányok és a széles levell erdei virágok között néhány lucat beszélt sírfelirat. Öntött vasból készült táblák rárésítve a gránitsziklátra. A táblákon nevek. Minden táblán egy másik név. És a nevek alatt két évszám... Az első évszám előtt nincsen

semmi megjegyzés, a másiknál csak három betű: Ennyi: *Gof.* Ez rövidítése annak a zónak, hogy: *gefallen*... Ha a második évszámából kivonjuk az első, megadjuk, hány évet él az ember, akinek emlékét ezek a táblák hirdetik...

Fiatal volt valamennyi...

Abban a korban voltak, amikor csárdát alapít a férfi, avagy kiszinez életének álmát... Ebben a korban érték el azt a korukat, amikor úgyuk dűbörögtek, gránátok robbantak a Doherdón, Sábác mellett, a marnei síkon. Volhnyában és Montenegro fekete hegyei között. Ezeknek az országoknak a nevei elolvashatók a vasból öntött szürke táblákon az évszámok alatt. És ezek, akiknek szomorúan csendül, könnyeket fakasztó neveit, elolvashatjuk a gránitsziklák közepén, itt nyugszanak, látval a haszizuklák. Igazi sírjukon talán nincsen is felirat. Közülük sokról azt sem tudjuk, hogy a világunk melyik részén várják az örök feltámadást hirdető kürtök hangját...

Ill csak a síróvők van...

Katholikuskor, evangélikuskor és zsidók sírkövel vannak ebben a néma temetőben. Minden marientbadi polgárnak, aki eleresel a becsület mezején, ill áll az emlékek sírkö alakjában.

...
Itt hirdetik a kövek a zsidó, hősök emlékét is. A többiek között. Nyolc zsidó sírkö áll a temetőben, ahol nincsenek halottak. Marientbadban sem az élők, sem a halot-

HETI GLOSSZÁK

A női hisztéria szerepe az Arlosoroff-perben

Egy esetet fogunk itt megvilágítani. Szomorú esetet beszélünk az Arlosoroff dráma nőszereplőiről, akiknek furcsa érhetetlen viselkedése azt az impressziót kelte, hogy egy beszámíthatatlan, hisztériás asszony bitófa alá tud jutni egy fiatal zsidó embert.

Sima Arlosoroff asszony, férje mellett ment, azon az ismert, revolverlövésleltől hangos területen északon, amikor férjét megölték. És most, hogy Stavskya kimondta a bíróság a halálos ítéletet meg kell világítsuk a betegesen beszámíthatatlan asszony szerepét, amelyet — egyhán szöve — nem értünk meg.

Emlékezethe idézünk a következőket:

1. Közvetlenül a gyilkosság után Arlosoroff asszony a leghatározottabban állította a rendőrség előtt, hogy *arabok voltak a gyilkosok*. Később ugyanilyen határozottan állította, hogy zsidók voltak.

2. Százszázalékos biztonsággal állította, hogy zsidók férje gyilkosai. *Amikor rámutattak arra, hogy valómásról beszéltek, visszavonta vallomását*, majd megint azt vallotta holtbizonyossággal, hogy Stavsky és Rosenblatt a gyilkosok.

3. Arlosoroffné megesküdött arra, hogy közvetlenül férje mellett ment és elől világitottak arcába és lölték agyon. A bírói szakértők megállapították, hogy dr. Arlosoroffot azon az oldalon lölték agyon, amelyen — állítólag — felesége haladt.

4. Sima asszony határozottan állította, hogy semmi sem tud egy olyan revolverről, amely férje tulajdonát képezte volna. A vizsgálát kiderítette, hogy a gyilkosság után hat hónappal átadott egy férje tulajdonát képezett revolvert Stedoknek, hogy tegye azt el megörzés végett.

Ezek azok a markáns ellenmondások, amelyek kiderítik Arlosoroffné vallomásából. Le kell szögezni azt is, hogy ezek nem csak az első izgalmas órákban születtek meg, hanem később is. Dacára a bizonyítékoknak fentartotta vádjait és hatálibüntetésért akarta, akiket megvádolt.

A bitó alá jutatták azt, akinek bűnösségéről nem lehetett meggyőződve. Ezek nem egy sokat próbált zsidó asszony állításai, ezek nem egy olyan zsidó asszony vallomási, amelyek merítimán bizonyítanak. Ezek inkább egy hisztérikus beállítottságu, összevissza beszélő

BRATCA

FAMILIA PENZIO

Ha Palesztinába, Egyiptomba, Sziába, Török-avagy Görögországba akar utazni, úgy nem kaphat megbízhatóbb utazási iradást, mint a **M. Iampolski**, a Keren Kajemeth volt romániai igazgatójának vezetése alatt álló **ZION-LLOYD-ot**.
Forduljon tehát bizalommal csakis a ZION-LLOYD-hoz
BUCUREȘTI, Calea Victoriei No. 33.

asszony felelősen bementésai, amelyek egy halálos ítéletet eredményeztek. Olyan ítéletet, amely elől Arlosoroff Sima asszony sietve menekült maga is külföldre, mert terheit lelkiismerete nem bírta ki a tárgyalás nehéz légkörét. Elmenekült Arlosoroff asszony az ítélet és saját lelkiismerete elől...

Stavsky igazsága ki kell derülnön, de a közvélemény védőit — padjára kell ültesse azt az asszonyt, akinek kétségtelenül nagy tragédia ért, hiszen férjét ölték meg, de ez még nem jelenti azt, hogy vérszá váló zsidó feje ket áldozzon fel — hisztériája oltárán.

A Mizrachi hitél a Vaad Leumi-ből

Nem glosszétéma. De nem is elég egy egyszerű hírből foglalkozni az eseménnyel. Sokkal többet jelent ez a kis hír, mint sok nagyhangú frász, amely mögött a hivatalos cionista körök oly szívesen visszavonulnak. A Mizrachi visszavonul megbiztatja a palesztinai nemzeti tanácsból. — Mitán a revizionisták már előbb ezt megélték. — Mitán az Agudas Jisroel képviselői sohasem lépnek oda be. — Most még csak a lengyelországi Mizrachi állásfoglalása hiányzik és akkor bekövetkezik a nagy esemény. A vallásos zsidóság képviselői nem akarják tovább vállalni a felelősséget mindazért, ami most a hivatalos szervezeten történik. Ben Cvi munkaszervező, a Vaad Leumi elnöke nyilatkozik, hogy ő nem tud a dolgról. Nem tud! Milyen szép rövid és kategorikus diplomáciai

Bihar megye legszebb helyén a cluj— oradeai fővonalon minden gyorsvonat megállóhelye. — Tízholdas fenyves park, liszta szobák, folyóvíz, tennis-ground, gyönyörű Körös-strand, fenyvesek. — Különö ellátás, olcsó árak. Szigoruan rituális kocsit is kapható!

Különö ellátás, olcsó árak. Szigoruan rituális kocsit is kapható!

Különö ellátás, olcsó árak. Szigoruan rituális kocsit is kapható!

Ha Palesztinába, Egyiptomba, Sziába, Török-avagy Görögországba akar utazni, úgy nem kaphat megbízhatóbb utazási iradást, mint a **M. Iampolski**, a Keren Kajemeth volt romániai igazgatójának vezetése alatt álló **ZION-LLOYD-ot**.
Forduljon tehát bizalommal csakis a ZION-LLOYD-hoz
BUCUREȘTI, Calea Victoriei No. 33.

tolvajnyelv. Nem tud! De arról bizonyára tud, hogy mennyi minden történt eddig, amíg ez a komoly szerv odajutott, hogy nem bír tovább együtt dolgozni a többiekkel. Mennyi megálatás, mennyi arcucsepejtés szerzett eddig a Mizrachi, amíg nem bírja tovább és kilép. Döntő lépés és érdekeltől volna végigmenni oknyomozóan, mindazon történéseken, amelyek idáig feszítették a hirt. A Mizrachi hitél a Vaad Leumi-ből. Nem vesszük észre még ebből sem, hogy az országépítés nagy munkájának nem csak a hivatalos angol álláspont a karékkötője, hanem az a politika is, amely végső elkeseredésbe viszi a tekintélyes mizrachi is, a revizionisták után? A komoly helyzet dacára azonban az erdélyi mizrachiakra magukat ráköltötték, a mizrachi-musorít sohasem dolgozó vezérek, sakter és balteríttyekélt ölték „drága” idejüket. A mizrachi gondolatot csak a lelkes ifjúság tartja még ébren. Az „örögek” kikopáltak és csak a régi „jó idők” emlékein éldegélnek. Mit nekik a mizrachi sorsdöntő állásfoglalása? Mit nekik az, hogy a cionista világ ideológiai és taktikai szempontokból — választat jár. Sorsdöntő órákat élünk a szervezetek harcában — és közben az Aguda folyton erősödik. A hitközségekben levő vezérek a mizrachi ideológiát teljesen feladozzák és egyéni érdekeikért az Aguda propaganda eszközeivel válnak, sőt a hitközség anyagi támogatását is lehetővé teszik az Agudának. Erősödik az Aguda az egész vonalon a Mizrachi róvasóra, — a mizrachisták hibájából. Legutóbb is Erdélyben. És nincs egy erőteljes kéz, amely összefogalná a szétforgócsott erőket. A palesztinai Mizrachi életéről, elhatározásokról tesz tanúságot. Viszont a körülöttünk levő szervek — hatódnak és a hitközségi stánumok, valamint más tisztisgek trambulinként a szervezetben a rothadás jeleit mutatkoznak. Mindez a mizrachista „vezérek” anyagi érdeke, kicsinyes, bosszúvágytól fűtött gyűlölete és indulenciája jóvoltából.

Zsidókért és nem zsidókért, hiszen nem volt különbség köztük az életben sem.

Egy puskalövésnyire ettől a néma temetői új ország halára kezdődik. Leeresztve állanak a sorompók, határrendőrök kéri a passzust.

Egy puskalövésnyire ettől a néma temetői kezdődik Adolf Hitler országa.

A felekezeti türelmetlenség földje.

És itt, nemcsak a temetőben, hanem az élők között is, nincsen különbség az Isten képmására teremelt emberek között.

Pedig itt is németek laknak. Studánémetek...

Meséli nekem Diamant doktor főrabbi: — Keresztények és zsidók békés egyetértésben dolgoznak itt emberemlékezett óta.

A zsidó temető felé a premontrai rend apátjából kaptuk. És a rend volt az a telek is, ehova felépült öven évvel ezelőt a marienbad zsinagóga. Van egy karitatív intézményünk: az *Izr. Kurhospital*, szegény betegek nyerneket itt elhelyezést. És a rendház, a marienbad fürdő birtokosa, ingyen ad fürdő minden szegény zsidó betegnek. A város vezetéseben is liveszik a zsidók a részüket, hiszen első alpolgármesterünk, hitközségünk volt elnöke: *Buchsbaum Erigyes*...

... Ez volt az első legendája a csodálatos Egerland égbenyuló misztikus hegyeknek...

Javadalmazási és egyéb alkalmaztatási feladatok a hitközség Titkári Hivatalában (Cluj, Sir, Dubalarilor 1. sz. a.) tekinthetők meg.

Pályázati határidő utolsó napja i. é. augusztus hó 31-ike.

Cluj 1934 június hó 24-én.

Löffler Vilmos, Titkár, Biró Andor, elnök.

HIREK

Naplár 5694

Péntek: Tamuz 10. június 29.

Szombat: Tamuz 17. június 30.

Heti zsidra: פתח

Heti háfóra: שבתון

Szombat kezdete: Ültel kezdés 8.10

gyertyagyújtás 8.20

1. tanfolyam kezdete 8.25

Szombat befejezése 9.25

Perek 6. 1. P-E

Vasárnap, Tamuz 17. é. é. é.

— Szerb költő beszéde — egy zsidó festő sírjánál. Balgruban röviddel ezelőtt hunyt el az ismert nevű zsidó festő, Leon Cohen. Temetésén a neves szerb költő és filozófus, Dusan Nikolajevic beszédet tartott, amelyből néhány megápo részletet ki vonnánk. — „Amidőn egy népet olyan barhár eszökötökkel bírók, mint ma a zsidó népet, akkor elengedhetetlenül kell a monsrálmunk, hogy Leon Cohen aki szintén zsidó volt, megadja foglalta az emberi erények és gondolkodás legmagasabb komponensét. Egy népet, aki ilyen emberket termet, nem szabad igazságtalan üldözések áldozatáá lennie. Hátas vanok a sorsnak, hogy megadta nekem a módot arra, hogy épen egy zsidó sírjánál, akhez egyben meleg barátság is fűzött, kiálthatom világá ítélete-met az entizenára brutalitás ellen, amely ma köépkori szélsőséget terjeszt Európában. Eről a helyről kiáltom felé Leon Cohen és néped felé is: „Legyen áldott nevetek! Köszönet és dicőség a zsidó és szerb füstöknek, Leon Cohenek!”

— Házkutatás a berlini cionista központban. Berlin. — A newyorki „Morning Journal” berlini levelezője nagyobb cikkben szil-met arról, hogy Goebbe's propaganda miniszter intenciója szerint milyen üldözéseknek vannak a németországi cionisták kitéve. A propaganda miniszter lapja, az „Angriff” a cionisták gyűléseit, titkos marxista összejöveteleket minősíti és erőteljes intézkedéseket követel ellenük. Az „Angriff” támadásainak eredménye volt, hogy a rendőrség kiszállt a berlini cionisták központjában és ott házkutatást tartott. A rendőrség ezenkívül a Berlinben működő 19 cionista csoport elnökeit előállította és valamennyit több, mint 6 óráig kihallgatásnak vetették alá, hogy meggyőződjének arról, mennyiben szolgálja a cionizmus a marxista mozgalom érdekeit. A kihallgatás után hazazingáltak a rendőrségtől a cionistákat, de házkutatást tartottak náluk is.

— Zsidó — keresztény hitközség Berlinben. Berlin. — Azon zsidók, akik a protestáns hitre álltértek, vagy álltértektől szétmáznak, Berlinben egy önálló hitközséget alakítottak. A különböző alakulat tagjai nem adják fel keresztényi hitvallásukat, de elismerik zsidó származásukat is. Használják zsidókeresztény hitközség van még Jeruzsálemben, Budapestben és még négy különböző helyen. Ezek az alakulatok, noha zsidó népiségüket kihangsúlyozzák, lértitési munkát folytatnak a zsidóság között. A berlini zsidókeresztény hitközségnek azonban nyilván nincsenek ilyen tervet, mert a „meglért” bárányokat ott nem fogadják olyan szívesen, mint a világ más részein.

— Harc a zsinagógák és a zsidó vallás ellen. Berlin. Kezdetben a Hitler uralom nem ismerte csak a fajgyűlöletet és szabadon engedte a vallásos élet kifejlődését. Egyetlen diszonáns hang volt mindössze ebben a politikában — a rituális végtetés tilalma. Hitlerék azonban több ízben is kijelentették, hogy nincs szándékukban a zsidók vallásos életét megakadályozni, sőt bizonyos kényszer zsidósíltást is végrehajlatok, amelyet az ortodox körök nem megnyugvással vettek. Az utóbbi hónapok azonban ennek is pontot tettek a végére. Megkezdődött a harc most már nemcsak a zsidó

Bicsad gyógyfürdő Románia Karlsbadia

Megnyilt május 15-én

Nagy orvostanároktól ajánlva az összes gyomor, epekő, cukor, hólyag, prosztata és gégé megbetegedéseknél.

Szobák pensióval vagy anélkül igen olcsó árak mellett. Szigoruan diétás konyha házkészítésben.

Szénsavas, sós, ásvány vízfürdők, hidegvíz kurák és pakolások orvosi felügyelet alatt. I. halastórium.

Különféle szórakozások: Tennis-pálya, strandfürdő, minden este tánc, hetenként kétszer tombola és táncvetemény.

Féláru vasúti-jegy. Június 1-től a Méra R. T. kényelmes autóbusszal naponta kétszer közlekednek.

Prospektust kéréséggel küld a fürdőigazgatóság

Telefon Satu Mare Nr. 162. Bicsadon Nr. 6

BICSAD

fel, hanem a zsidó vallás ellen is. A rituálisvérvád volt a jeladás. Most már nemcsak a zsidó faj elcsönnyendőségéről beszélnek a németekben, hanem a zsidó vallás erkölcsletlen törvényeiről is. Hamburgban és Göttingenben az utóbbi hetekben több zsinagógát akartak az új németeknek. A lapok megírják, hogy Sulzbachban a zsinagóga állandóan tűzben áll, mert mindössze egy zsidó család él a helységben. A többi ugyanis elmenekült Streicher terrorja miatt. Ezt a zsinagógát is megvanná alakítani át. — Württembergben rendezték illatolt meg, hogy a középiskolákban zsidó vallásosítást is tartanak.

— Masaryk csehszlovák köztársasági elnök a fajteoriáról. Prága. — Masaryk elnököt rövid el ezelőtli interjúvalta meg egy zsidó újságíró a fajkérdésről. Az elnök többek között a következőket mondotta: — „Nem régen hosszasan beszélgettem dr. Zollschan karisbadi zsidó orvossal, aki egy antropológiai (fajkutató) nemzetközi kongresszus összehívásán fáradozik. Zollschan nagyon helyesen azt akarja kimutatni, hogy az emberi fajok között menynire nem lehet má már különbséget tenni. Magam részéről azt tanácsoltam a kiváló zsidó orvosnak, hogy a kongresszusra hívja meg a német fajudomány képviselőit, hogy így a legszélesebb nyilvánosság előtt tárgyalják meg a világ fajkutatói a kérdést és demonstrálják mind nagyobb erővel, hogy nincs többé fista faj.” — Coudenhove Kalergi gróf, a páneurópai mozgalom megalakítója, hivatalos lapjában szintén a fajkérdésről cikkezett. Megállapítja, hogy a német fajteoria szökekre és barrákra akarja felosztani a fehér faj európai képviselőit. A barnákat úgy tekint, mint akik fokozatot képeznek a fehér és néger fajok között, tehát a legmagasabb és legalacsonyabb népek között egy átmenetet képeznek. Ez az elmélet — írja Kalergi gróf — nem akar kevesebbet, mint hogy a szökeket vegyék át az egész világon a barnák felől az uralmat. A német fajteoretikusokra mindenesetre szegény ségi bizonyítvány, hogy csupán színekkel operálnak és csupán ennek az alapján vindikálják magukat a világhuralmat.

— A játék. Romény és szerencse aktor is volt, amikor az Állami Színtársulat még nem is ismerték. A különbség az, hogy azelett az ember azt várta, hogy egy külsős játékmény bárányra lép: valami drókség, vagy kacsalét. De a nyereség befek etes nélkül nem igen jelentkezett, az örökség pedig gazdag rokonok nélkül még kevésbé. Az Államszínház egy új nyeresé lehetőséget létesített, amelyen az ember időszakonként kipróbálja a szerencsét: minden hónapban egyszer, azán egy egész hónapban át minden nap színtelenül sorsolják ki a játékosok között a nyeresémet. Így színtelen ember jut pénhez oly módon, ami azelett nem létezett. A milliók nemcsak a nagyjöte és jól fizetett állások birtokait képezik, hanem olcsó sorsjeggyel is meglehet őket nyerni. Ez az egyetlen olyan út, amhez nem kell sem nagy berendezés, sem lökés, sem fejtörés: ahol a zsidójeles magán és milliók szaporodnak. De ahhoz, hogy a reményű összehangba hozzák a szerencsét — játszani kell. Dolgozni nem kell, mert a sorsjegy magától járért. Szóval vegyen egy sorsjegyet és játszál!

— Nemzetközi antiszemita kongresszus előkészületei. Megirtuk, hogy Julius Streicher, a nürnbergi „Stürmer” szerkesztője nemzetközi antiszemita kongresszus összehívását határozta el. A meghívókat Európa különböző államaiba már el is küldte, a kongresszus azonban nem indul minden zökkenő nélkül. Az olasz fasiszta párt ugyanis már bejelentette, hogy nem vesz részt a kon-

A jelenkor legelőkeltebb fémtisztítója.

Kérjük mindenütt az „ALBA-IULIA”

antiszeptikus pipere szappant

Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védjegyű

„URSUS” szappant

Gyártja: Breckner János r.-t. Alba-Iulia

Ez menorák gyertyatartók, szírialegek, evőeszközök, templomi kezgyszerek

bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása: „Tacamul” ezüstáru gyárban

Cluj, Strada Gen. Neculescu No. 6.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucurestiben

KATZ ort. restauránt

BUCUREȘTI, Str. Carol 36. I. em.

RÖVID HIREK

BEFORÁD. A statisztikai hivatal közlése szerint az 1931-ben lefolytatott népszámlálás során a 14,044,000 összlakosság közül 78 000 volt a zsidók lélekszáma Jugoszláviában. — Most zajlott le Belgrádban a jugoszláv vívóbajnokság, amelyen 8 sportklub közül 3 zsidó sportklub is részt vett. A zsidó sportolók igen szép eredményeket értek el a vívóbajnokságban. Bajnokságot nyertek a vivás különböző ágaiban a következő zsidó sportolók: Stein József, a zágrábi Maklaci István, Ing. Fröhlich Subotica, Weisz József Zágráb és Müller Ruth.

RIGA. A rigai rendőrség a beállított horogkeresztes szervezettel számos tagját tartóztatta le törvénnyeljes levélnyelvéggel miatt. A szervezlet elnöke, Gustav Celminsich is rendőrségre jutott a beállított párt a német horogkeresztes párt szellemében dolgozott. A lefolytatott kivételre helyre való tekintettel a vádlottakra magas büntetés vár.

BERLIN. A cionista szervezlet központi bizottsága határozatot hozott, melynek értelmében a cionista szervezethez való tartozásodás és sportszervezethez való tartozásodás külön-külön kell kezelni. A zsidó frontarcokok tudvalegyleg állandóan anticionista provokációkat írtak ki magukal. — Wolf Rose nevű török zsidó, aki már hat éve él Németországban, a flikos rendőrség őrizetbe vevte, mert egy német leányval élt együtt. Internálótáborba zárták, majd egy napon a táborba került és kivették az ordoébe. Véres kínzások után felkötötték egy fára. Egy közlekedő lárná elütte a merénylőket, akik így nem tudták kikerülni a börtönről. Wolf Rose kimenetelét meg. — A német frontarcok sorozatosan zárják be kapukat a zsidó nyaralók előtt. Ujabbban Westerland, Norderney és Ardenne csatlakozott az anticionista frontarcokhoz, amelyek megtiltják a zsidó frontarcok látogatását.

EDINBURG. H. C. Wells, az ismert angol író, a Pen Club kongresszusán tartott megnyilvánulásában, többek között a következőket mondta: „A berlini Pen Club számos írói központot tartalmaz, marxisták, vagy pacifisták. A nemzetközi Pen Club szempontjából ez egy nagyon egyszerű. Ha a nemzetközi Pen Club szellemi tevékenységét Clubja úgy el kell érnie, mint Berlinből. Bejelentette továbbá Wells, hogy rövidesen megalkul egy új német Pen Club, Németország határain kívül, amelyben az összes német nyelvű írók részt vesznek. A székhelye vagy Párizsban, vagy Londonban lesz. Beszédét így fejezte be Wells: „Nem sokára eljön azon idő, amikor újabb kivétel nélkül minden író tagja lehet majd a berlini Pen Clubnak.”

VARSÓ. A lengyel kormány engedélyezte a zsidó centrumokban nyilvános akciók levezetését a Keren Hatara érdekében. Az akcióhoz a lengyel zsidóság leprominensebb vezetői csatlakoztak.

LODZ. A Poole Agudas Jiszroel szervezete az elmúlt héten Ledaban tartotta meg konferenciáját.

HAMBURG. Dr. Josef Carlebach által szerkesztett „Isr. Familienblatt”-ot, amely egyik legújabb szívesen megfoglalta a riadós hírvéd legutóbbi a hatóságok elkövetésén, az a címen, hogy alkalmas a lakosság nyugtalanítására.

BÉCS. A Keren Hatara központ a napokban ülésezett Bécsben, amely a Szovjetországról való elmozdítások Palesztinába való átszállításának kérdéseivel foglalkozott.

Egyesületi hírek

Bnei Akiba (Izrael Kerkorádán). Az erdélyi zsidó Bnei Akiba szervezete ezúttal is megerősítette szokásos nyári táborát. Az ez évi tábor a Gheza melletti gyönyörű fekvésű Kerkorádán lesz, melyen részt fognak venni, úgy a csehszlovákiai, ruszinok, mint a magyarországi Bnei Akiba szervezete tagjai is. A tábor tart június 1-től augusztus 1-ig. A gyermekek felügyeletével egy képzett gyermeknevelő lesz meg bízva.

Az orthodox ort. hitközségben az emelt szombaton, a hitközség főnökeinek kéreására, *Kaiz* Pálkás rabbi, az erdélyi főrabbi fele, igen szépen sikerült droset tartott. Kaiz rabbi útmutatásban volt Ordoheben, mivel a plecti-i hitközség meghívására Plecti-be utazott, ahol az anyahitközség tagok egyrésze kivált és az odavándorolt erdélyi orthodox zsidósággal egyetemben orthodox hitközséget szándékozik létesíteni.

Chuston megalakult a Brit Hitközség Ch. Halperin irányítása és közreműködése mellett. Az egyesület Kohn Oszkár vezeti. A helyi csoport 35 aktív tagot számlál.

Chuston az elmúlt héten dr. Neumann Oszkár (Brestliva) előadását tartott a K. K. L. munkájáról és eddigi teljesítményéről. Kritika tárgyává tette a revizionisták bojkott-mozgalmát. Az előadás részletes revizionisták üzeneteket az előadó ellen. A teremben a rendőrség teremtett rendet. (S. J.)

A chusti ort. izr. hitközségben a munkási Besz. végleges határozatot hozott és megerősítette hivatalban a legújabb választással beérült 31 képviselőt tartó tagot. Tekintettel azonban arra, hogy a hitközség a rabbi választás fontos elhatározása előtt áll, a megválasztott képviselőket illetően kitételek, hogy magán 8 ellenzéki választmányi taggal egyeztessen. A rabbi választást már ki is írták és amint hírtik, csak egyetlen rabbi jelölt, Rabbi Grünwald jelölt fognak szavazni „igen” vagy „nem”-mel.

Palesztinai hírek

Az angol gyarmatiügyi miniszter az alsóházi felmérések alkalmával, amelyek a palesztinai zsidó bevándorlás korlátozását és a csekély számú certifikátok kibocsátását tartalmazzák, kijelentette, hogy a bevándorlás tekintetében kizárólag a főtörvény véleménye a döntő, mert ő ismeri legjobban az ország befogadó képességét — és gazdasági erejét.

A hivatalos lap jelentése szerint március hónapban 3567 zsidó érkezett Palesztinába. Az összes utazók száma 3840 volt. A zsidó bevándorlók közül 213-an, mint turisták érkeztek és utólag megkapták az állandó tartózkodási engedélyt. 408 zsidó a tőkés kategóriához tartozik és legkevesebb 1000 font tőkével rendelkezik. Palesztinában tehát márciusban legkevesebb 500.000 font tőkebevitel történt. — Februárban 2789 bevándorló közül 2756 volt a zsidó. További 289 zsidó regisztráltak februárban, mint bevándorlók, akik addig nem rendelkeztek tartózkodási engedéllyel és februárban megkapták. Februárban 356 zsidó tőkés bevándorlós írták az országba.

Az arah nacionalista sejtő az utóbbi időben habzótt német — nemzeti szocialista „vezérek” arcképeivel díszítte ki. Az arab ifjúság felhívják, hogy a zsidók elleni harcukat Hitler példája szerint szervezzék meg. „Al Dipo” jellai újabb nyomtatásban hozza Hitler „Mein Kamp” című művét.

A palesztinai rendőrgépezettség hivatalos kommunikációt adott ki ezzel a hírrel kapcsolatban, hogy angol rendőrök horogkeresztes díszített egyenruhában jelentek meg a lehelvi városban. A kommunák megállapítják, hogy mindegyike egy rendőrnök az egyenruháján volt horogkeresztes jelvény, azonban lársza figyelmeztetésére ez is ezonnal eltávolította. A rendőrgépezettség ennek dacára mélyen sajnálja az „üzenetelen” kilengést.

A palesztinai kormány 1. héti időtartára beállította az „Al James Al Iszlámia” című arab napilapot, amely a „Sürmer” névű számtal kizsíróva közzéte és arabra fordította hozta a cikkek tartalmát.

Közvetlen Szovszov előtti, a támogatásról után foglalta el a liberális rabbiakat. Rabbi Mosse Kiera öröklött Rabbi Aser Wolf Wieder új főrabbi. Az új lelkészter kiváló tudós és már az első napokban alkalmat nyílt lelkielégességéről a katolikusok által szolgálati feltevéseiben és támogatásában bizonyítottak szolgálati.

A palesztinai cionista exekutív és a Vaad Leumi együttes ülésén elhatározták, hogy egy Hertz-mezulomot állítsanak fel, ahol dr. Herzl Tivadar, a cionista mozgalom megalapítójának földi maradványait fogják elhelyezni. A mezulom felépítésére külön alapot létesítettek. — A prágai cionista kongresszus ugyanis határozatilag felhívta a cionista exekutívét, hogy a legközelebbi időben be kell lépnie a szükséges lépéseket abban az irányban, hogy Herzl Tivadar földi maradványait a bécsi dóblingeri temetőből, ahol ideiglenesen temették el a vezért, Palesztinába szállítsák. A határozat értelmében legkevesebb az év tizem századkáig, Herzl halálának harmincadik évforduló napjáig kell, hogy megörjörjen. A kongresszus speciál bizottságot választott a határozat végrehajtására, hogy a legközelebbi időben Herzl egykori barátai foglalkoznak a helytel: Adolf Böhm, Jacob de Haas, Johann Kremenetzki, az időközben elhunyt dr. Leo Motzkin, Ringel szenátor és Ussiechkin. A kongresszus határozat azért is sürgetti az átköltözést, mivel attól tart, hogy Ausztriában olyan viszonyok következhetnek be, melyek hosszú ideig lehetetlenné tehetik az átvitelt.

Eljegyzési hír. Dr. Duschinsky Árnin trnavai főrabbi eljegyezte Stein Bettykét, b. e. Stein Miksa főrabbi leányát.

A belti rebbe szerint elérkezett a megváltás ideje. *Lebbergötti jelentik:* A belti rabbi az elmúlt Sz uolker, miközben a kohaniták megadották a gyülekezeti, hírtelen megszólalt s lelkesült hangon így kiáltott fel: „Zsidók! Térjétek meg eltevelyedétségtekből, mert felragyogott Cionra az új Világosság és nem sokára megérjük Mesiasch ben Dávid megváltását!” — A belti rabbi szokatlan kiáltására mélyen megrendítette a gyülekezetet és különböző kimenetelre adott alkalmat. A rebbenek mindenesetre igazra lehet. Mert a Talmud szerint Mesiasch előbvetésének idejét jelölésére fojga az a körülmény is, hogy „kálá Pruta min Hakisz”, azaz a pénz kifogy a tárcából. Ez az időpont pedig már bekövetkezett.

Ha Bucurestibe érkezik száljon meg a Hotel Imperial-ban
Calea Victoria 49.
A királyi palotai szomszédságában.
Ujabb átalakítva, — székény árakkal.

Zsidó vagy?
Támogasd előfizetéseddel a „NÉPUNK”-et!

ZSIDÓ HUMOR ÉS KISZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Miért szolgál a katonaságnál?

A láborno? Inspiciálni jár. Elvonul a csapat előtt és a regrutákat kitanítják, hogy ha a láborno ur megkérdi, miért szolgál azt kell mondani, hogy a „királyért és hazáért.” Végül egy hilsorsoshoz jár. Nem érti, mit kérdez a lábornok. A tolmács elmondja, hogy mit kérdez a lábornok. Miért kell szolgálnom? Mire a megszólított válaszolt: — Weil man hat mich gemaszert . . .

A kölcsönösség elve alapján

Élt egy kis hitközségben egy rabbi. Aki kora ifjúságban, mielőtt még rabbi lett volna, sokátig, mint kereskedő dolgozott. Ebből az időből maradt az a szokása, hogy sokat szerezelt utazni. A hitközség, amely különben nagyon szerette lelkijésorát, nem szívesen látta, hogy rabbi, oly gyakran utazik. Amikor ezt tapintatos formában tudomására adták így válaszolt; célzását léve a tagok nem nagy valóságosságára:

— Hagyjatok engem utazni — akkor én is hagyjak beneteket szabadon.

A magántulajdon szentsége

Egy nagyon szegény, de tudós zsidó az alkeresete meg keserves kenyérrel, hogy vándor — prédikációt tartott és ebből volt meg szűkössége. Ilyen körülmény ismert meg egy jó módu hilsorsos, aki mindéig támogatja. Egy ízben, amikor újabb meglátogatta utján, az adományozó így szólt:

— Most nem tudok adni, mert férjhez adom lányomat és minden összegre szükségem van.

Mire a maggid így válaszolt; — Az én pénzemem ne adja Ön férjhez a leányát . . .

Miért nem adnak egy tudósnak

Egy nagyon okos rabbinak elmondották egyszer, hogy gyűjteni járnak, két ember számára. Az egyik, egy vak — ember, a másik pedig egy nagyon szegény tudós. A gazdag, akinek adományért mentek, csak a vak — részére adott tekintélyes összeget, visszatart a szegény tudósnak semmit. Mire a rabbi a következőképpen indokolta ezt:

— Azért adnak a vaknak, mert vak az még ő is lehet. De a szegény tudósnak nem kellett adnom — mert szegény tudós ő sohasem lesz.

Ki vállaikozik?

Egy nagyon szellemes zsidó asszonyról beszéltek a következők. Házirosva egyszer azt panaszkolta, hogy ő akire életét egészségét bizza, alig negyedrészt kapja annak az összegnek, amelyet évente ügyvédjének kifizet. Mire az asszony így válaszolt.

— Az ügyvédnek átadtam a peres aktákat és ezzel anyagi beleségemet elviszi magával a házába. Ha Ön is vállaikozik arra, hogy beleségemet elviszi magával, akkor tiszter annyit adok, mint ügyvédnek szoktam.

Az együgyű chevre-gabe

A chevre-gabehez vendégek érkeztek. Hiu ember volt nagyon ez a chevre-gabe. Rendkívül sokat tartott az eszéről, holott együgyű ember volt.

Kijött a vendégek elé a szolgálja. Azok megkérdezték tőle: Mit csinál a gabe most? A samasz válaszolt: Lithon van és hazudik az Uristennek . . .

— Hazudik az Uristennek? Hát ez hogyan lehet? Kérdezték a vendégek meglepetten.

S hangzott a válasz: — Tükörbe néz és így fohászodik: Dicséretessék az örökvaló Isten, aki engem teremtett s aki engem ésszel ruházott föl.

Zsidó vagy?

Támogasd előfizetéseddel a „NÉPUNK”-et!

NÉPÜNK

KERESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő Felelős szerkesztő
WASSERSTROM SÁNDOR LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei.
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-30.
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 180-150.

A passzivitás csődje

Erdély zsidó naplaja, az Uj Kelet most kezd ébredezni. Eddig srucpoltikát folytatott. Azt hitte, ha ő nem fogja regisztrálni azokat a szegényteljes és egész zsidóságot romlásba vitték és veszekedéseket, akkor szépen elsimul minden magától. „Feülemelkedni” a kis-kalibéri politikai társan, hogy „kifutni” a kiesinyes „machojkakat”, de a nagy sajtó ne avatkozzon bele ezekbe a dolgokba. Ez az álláspont feleltes szammal nézve, valóban ilszteletemelt. Először sokféle álláspont előfizetője van egy újságnak, már pedig mindegyik szája szerint írni nem lehet. Ha meg állást foglal egyik-másik irányban, akkor kész a baj. Semmiről sem tudomást venni! — ez lett a jelszó a zsidó sajtó egy részénél és tudjuk, hogy sokszor bizonyos szakkörök is rossz néven vették, hogy a „Népünk” nyíltan állást foglalt bizonyos irányban, mégha ezáltal előfizetői egy részének tapsát, sőt előfizetését is elesett. Ugy értezik, hogy a köznek használnak vele, ha nem hagyjuk, hogy a zsidó tömegek, irányítás nélkül, csölyegjenek ebben a dzsungelben, amely mindinkább áthatolhatóbb sötétség felgyengelt, amelyben az igazgatóknak, az egész erdélyi zsidó közéletet elnyelvéssel fenyegetik.

Most végre azt írja az Uj Kelet, hogy „létező, öböltet hezekkel nézni a tolmácsok és züllésnek ezt a prozesszust, egy-értelmű a bűnnek”. Ezt írja szövegint és ezekkel a szavakkal kell rámutatnunk arra, hogy a józanosságú közömbösek, az opportunusok, a „feülemkedők” rájöttek végre arra, hogy nemcsak azokról van szó ezekben a csunya harcokban, akik pro vagy kontra állást foglaltak, hanem azokról is, akik azt hitték, hogyha párhólyban ülnek, akkor legfeljebb csak bosszankodni, vagy nevetni fognak a színpadon ágyúok. Nem így történt. Részlet kell vegyen ebben a harcban mindenki, mert különben nemcsak az erdélyi ortodoxia, hanem egész zsidósága széjjel-züllik, végérvényesen és visszavonhatatlanul. Itt ma már teljesen mindegy, hogy valaki „harcol-e”, vagy bölcsebb ill és hallgat. De nem csak ma van így, hanem már régóta úgy értezik mi, hogy a zsidó közélet Erdélyben olyan fertőző került, amelyből kétségbeesítő kiáltások nyílnak a jövőbe. Itt nincs ma már rendes hitközségi élet, itt hatalmas ellenségeknek néznek szemben egymással emberek, frakciók, néha világüzenetek is. Itt egyrészt a chassidizmus vöjga harca, a modern és vallásos aszkézissal, itt elfoglult, szélsőséges, skrupulus nélküli rabbi akaráj obskurus akarákat rákúrnáni a közre, itt úgy járnak be egyes emberek, frakciók a minisztériumban, — hogy beleavatkozzék a zsidóság belső ügyébe, — mintha soha nem hallottak volna autonómiáról.

A vég kezdete . . .

Vérben uszik a Harmadik Birodalom

Egymást mérszárólják a nemzetiszocialisták. — Itélet nélkül végzik ki az »árulókat». — Hitler győzött, de megbukott a hitlerizmus.

Berlin. A Németországban lefolyt drámai események senkit sem értek váratlanul, ha méreteiben, kiindulásában és eredetében meglepetéseket is hoztak. A hitlerizmus pokoli uradalmak ugyszólván csucspontja volt az a kíméletlen mérszálás, amelyet ezúttal nem a zsidók, hanem a nemzetiszocialisták vezetői és katonái köztöl foglaltak le, — maguk a nemzetiszocialisták. Hitler és Göring nyíltan és szívesen kezés nélküli kiáltják most a világközvéleményre fel, hogy eddig gazemberek, ördögtör, becstelens árulók és bűnszók vezették Németországot és mondták itéletilek életek és sorok fölött. Eddig . . . mondják Hitler és Göring. De a világ és Németország népe tudja, hogy az öröklet uradalmak mindaddig nincs vége, míg Hitler és Göring nem jutnak ugyanarra a sorsra, mint Röhm kapitány, Heines és a lemérszárólt sok — sok szívezt.

Hitler rohamcsapatot felládatott. Kenyér, munkát, jogot, igazságot és rendet követelt. Hitler válasza pedig az volt, hogy lemérszárólt a saját párhívveit. Ha talán a rohamcsapatok újra csak a zsidók életét követelték volna Hitlerrel — a vérfürdő elmarad. De a zsidókat már rég rájöttek arra, hogy nem a zsidókat pusztulásban rejlik a győzelem. A rohamcsapatok levonták ennek következtét

szerencsétlen járművel? Most kei kiáltani: omlás utján a zsidó hitközségek? Most, amikor már csaknem minden elcseszelt? Most, amikor hofasok és parókdások, strámlások és saccosok, szabályosok és berabált arcuak, egymással szemben, egymás ellen, összehívta őket, zuzzák az autonómiát, a hitközségek évszázados pilléreit, mindent amit az őskök évszázadok alatt felhalmoztak. Többé laplársunk, amikor azt hiszi, hogyha továbbra is a noncooperation elvöt vallja, akkor ennek az lesz az eredménye, hogy minden elcseszül. Oh, korántsem! Itt bele kell avatkoznia a magasabbrendű közérdek javára, mert itt nem azon múlik valami, hogy az előfizetők egy-hányada mi gondol a lapokkal szemben? Itt nem a business az első, hanem az az érdek, hogy nyíltan kiáljunk valamennyien a porondra, hogy satu nerei, carci-i, oradeai, cluj hitközséget tisztályok a nyilvánosság előtt portak láttassanak az igazság érdekében. Nem esztétikus ládány és nem zűrés párgársorunk előt, De ha nem visszük ki szennyszünetet, akkor saját házunkban fogja pestisessé lenni a levegő. És nem lehet egy vezérlékben ragótna remédunom taládni minden bajra. Semlegesíteni a hitközségeket. Vagy keltőválni. Vagy hasonó gyenge győzszerek. Nem! Itt ki kell állni minden jobbörzésű emberek a gátra.

Maadosoknak, de elsősorban a zsidó sajtóknak. És rá kell folyton mutatni, minden

anomáliára, amely eluralja a zsidó közéletet. Erélyesen illakozni kell minden jogtalanság, minden gaszág ellen, amely bármily irányból is nyílna meg. Nem szabad hagyni a tespedést. Nem lett volna szabad hagyni laplársunknak eddig sem. Ahogy mi is harcoltunk eddig is örök minden mecseszítéséért. Mert tudtuk, hogy nem „rókuk” hanem „rólunk”, valamennyiánkról van szó. A mi életünk, gyermekeink jövőjéről döntenek minden percben. Az erdélyi zsidó jövőjéről. És minden oltu, minden veszekedés, minden lépés, amelyet nem az igazság érdekében tettek, amely lépés a teljes leromlás jele.

Mi nem vagyunk optimisták. Mi nem merjük azt mondani, hogy még nincs késő. Bizonyos tekintetben, úgy érezzük, hogy az askenáz zsidóság elcseszlette a csatát, a chassidikus satumare-i rányitáru erőszakosságokkal szemben. Itt valóban kellőbálások, széjjelzülések lesznek, amelyek még betegebbé teszik majd a zsidó közéletet.

Talán még nem késő. Talán. Ezért fogjunk össze valamennyien, akik jól és nemeset akarunk. Talán sikerül még menteni, amit menteni lehet. De nyíltan ki a frontira. Nem okoskodni. Nem elamerikázni az ügyeket. Mert mindnyájan szerepeink ebben a tragikus színdarabban. Akár „okoson” a hátterben dünk. De százszor inkább nyíltan, becsülettel állani a harcot a jobb ügy és az igazság érdekében, mint gyódná meghunyászkodni a hátterben.

Együtt! — az igazság érdekében s akkor esetleg megmenhithetjük még a teljes züllés utján haladó erdélyi zsidó közéletet.

A vég kezdete . . .

Vérben uszik a Harmadik Birodalom

Egymást mérszárólják a nemzetiszocialisták. — Itélet nélkül végzik ki az »árulókat». — Hitler győzött, de megbukott a hitlerizmus.

Berlin. A Németországban lefolyt drámai események senkit sem értek váratlanul, ha méreteiben, kiindulásában és eredetében meglepetéseket is hoztak. A hitlerizmus pokoli uradalmak ugyszólván csucspontja volt az a kíméletlen mérszálás, amelyet ezúttal nem a zsidók, hanem a nemzetiszocialisták vezetői és katonái köztöl foglaltak le, — maguk a nemzetiszocialisták. Hitler és Göring nyíltan és szívesen kezés nélküli kiáltják most a világközvéleményre fel, hogy eddig gazemberek, ördögtör, becstelens árulók és bűnszók vezették Németországot és mondták itéletilek életek és sorok fölött. Eddig . . . mondják Hitler és Göring. De a világ és Németország népe tudja, hogy az öröklet uradalmak mindaddig nincs vége, míg Hitler és Göring nem jutnak ugyanarra a sorsra, mint Röhm kapitány, Heines és a lemérszárólt sok — sok szívezt.

Hitler rohamcsapatot felládatott. Kenyér, munkát, jogot, igazságot és rendet követelt. Hitler válasza pedig az volt, hogy lemérszárólt a saját párhívveit. Ha talán a rohamcsapatok újra csak a zsidók életét követelték volna Hitlerrel — a vérfürdő elmarad. De a zsidókat már rég rájöttek arra, hogy nem a zsidókat pusztulásban rejlik a győzelem. A rohamcsapatok levonták ennek következtét

és Hitler ellen fordultak. A híjazanodás gyors volt és erőteljes. A rohamcsapatok Hitler fejét követelték.

A német sajtó szerint ebben a pillanatban Hitler még ura a helyzetnek. A valóság azonban az, hogy Hitler sorsa meg van pecsételve. Hitler pártja és a nemzetiszocializmus befutotta dicsesten pályáját és lealézott. Mögötte hulláncnyek ternyosulnak és pusztulásában még újabb ezreket fog magával rántani. Ma még Németország kancellárja Hitler és Göring a porosz miniszterelnök. De mit jelent ez a formal győzelem, amikor az összes jobb és haladó pártok, a kommunisták ép úgy, mint a katolikusok, a polgárság ép úgy, mint a munkásság ellenük van.

Hitler önmagát itéletilek haltra, amidőn elrendelte a rohamosztagok lefégyvezetését és feloszlását. Hitler önmagát zárta ki a nemzetiszocialista pártból, amikor lemérszárólt a vezetőket és mondott halalos itéletet a nemzetiszocialista ideológia fölött, amelyet a valóság Németországban már rég kivégezt.

A hitlerizmus és a nemzetiszocializmus meghalt Németországban. Maga Hitler megszórtta le. Vér folyik a Harmadik Birodalomban. De ezáltal az örültek és gonoszlevek egymást mérszárólják le.